

40. Öğretmen adaylarının konuşma öz yeterlik algıları

Yakup ALAN¹

APA: Alan, Y. (2021). Öğretmen adaylarının konuşma öz yeterlik algıları. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (23), 622-635. DOI: 10.29000/rumelide.949508.

Öz

Öz yeterlik, bireylerin hayatlarını etkileyen ve tüm faaliyetlerinde başarıya ulaşım ulaşamamalarında etkili olan bir unsurdur. Öz yeterlik inancı, meslek hayatlarında en fazla konuşma becerisini kullanan öğretmenlerin ve geleceğin öğretmeni olan öğretmen adaylarının da mesleki kariyerlerinde oldukça önemli bir yere sahiptir. Düşük konuşma öz yeterliğine sahip öğretmenler iletişim süreçlerinde ve ders içi etkinliklerinde sorun yaşamaktadır. Yüksek konuşma öz yeterliğine sahip öğretmenler ise hem iletişim becerilerinde hem de meslek hayatlarında daha başarılı olmaktadır. Öğretmen adaylarının konuşma öz yeterlik algılarını cinsiyet, sınıf düzeyi ve bölüm değişkenleri açısından incelemeyi amaçlayan bu çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden kesitsel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini Kilis 7 Aralık Üniversitesi Muallim Rıfat Eğitim Fakültesinde öğrenim gören öğretmen adayları, örneklemini ise basit seçkisiz örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenen 215 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırma verileri Katrancı ve Melanlıoğlu (2013) tarafından hazırlanan “Öğretmen Adayları İçin Konuşma Öz-yeterlik Ölçeği” ile toplanmıştır. Ölçek ile toplanan verilerin analizinde ise aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri, bağımsız gruplar t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Çalışmada elde edilen bulgular sonucunda; öğretmen adaylarının konuşma öz yeterlik algılarının orta düzeyin üstünde yer aldığı, cinsiyet değişkeninin konuşma öz yeterlik algısında belirleyici olmadığı, sınıf düzeyi ve bölüm değişkenlerinin ise konuşma öz yeterlik algılarını etkilediği ortaya çıkarılmıştır.

Anahtar kelimeler: Öz yeterlik, konuşma becerisi, öğretmen adayları, konuşma öz yeterlik algısı

Pre-service teachers' perceptions of speaking self-efficacy

Abstract

Self-efficacy is an element that affects the life of individuals and whether they can achieve success in their activities. It has a very important place in the professional careers of teachers who use speaking skills the most in their professional lives. The purpose of this study was to examine pre-service teachers' perceptions of self-efficacy for speaking in terms of gender, grade level, and department. The cross-sectional survey model, one of the quantitative research methods, was used in the study. The universe consists of candidate teachers studying in Muallim Rıfat Faculty of Education at Kilis 7 Aralık University. The sample consisted of 215 pre-service teachers and was determined using a simple random sampling method. The data were collected by the “Speaking Self-Efficacy Scale for Teacher Candidates” created by Katrancı and Melanlıoğlu (2013). The arithmetic mean and standard deviation values, independent samples t-test, one-way analysis of variance (ANOVA) were used for the analysis of the data. As a result of the research, it was found that the level of pre-service teachers' speaking self-efficacy was above the middle level. It was also

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Muallim Rıfat Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Türkçe Eğitimi ABD (Kilis, Türkiye), alanyakup@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-9888-1357 [Araştırma makalesi, Makale kayıt tarihi: 19.02.2021-kabul tarihi: 20.06.2021; DOI: 10.29000/rumelide.949508]

found that the gender variable was not a determinant of the perceptions of speaking self-efficacy. Lastly, the level and department variables affected their perceptions of self-efficacy for speaking.

Keywords: Self-efficacy, speaking skills, pre-service teachers' perceptions of speaking self-efficacy

Giriş

İnsanların günlük hayatlarında yürüttükleri faaliyetlerin tamamında etkili olan yeterlik kavramıyla ilgili çeşitli tanımlar yapılmıştır. Şahin (2004) tarafından, bir vazifeyi istenilen seviyede gerçekleştirebilmek için sahip olunması gereken kapasite olarak ele alınan yeterlik; Türkçe Sözlük'te (TDK, 2011) yeterli olma durumu, bir işi yapma gücünü sağlayan özel bilgi ve görevini yerine getirme gücü olarak açıklanmıştır. Yeterlik kavramına bağlı olarak ele alınabilen öz yeterlik ise; insanların herhangi bir durum karşısında gerçekleştirmeleri gerekenleri hangi düzeyde yapabildiklerine yönelik tutum ve davranışlarıdır (Bandura, 1989, 1994, 2005) ve öz yeterlik, insanların yeteneklerinden çok sahip oldukları bu yeteneklere olan inanma duygularıyla ilişkilidir (Akkoyunlu, Orhan ve Umay, 2005). Linnenbrink ve Pintrich'e (2003) göre de bireylerin öz yeterlik algıları, onların gerçekleştirmeye çalıştıkları bir işte başarılı olmalarını sağlayacak yetenekleri ile ilgili inançlarıdır. Ayrıca öz yeterlik, gerçekleştirilmeye çalışılan bir görevdeki başarıma dair bireylerin kendilerini güvende duyma duygusudur (Jinks ve Morgan, 1999).

Bireylerin duygu, fikir ve davranışları üzerinde oldukça önemli bir güce sahip olan (Ülper ve Bağcı, 2012) öz yeterlik algısı, başarıya ulaşmak için gerekli olan araçlardan bir tanesidir (Gömleksiz ve Serhatlıoğlu, 2013). İnsan hayatında oldukça fazla etkiye sahip olan öz yeterliği etkileyen çeşitli unsurlar vardır. Tuckman (1992, s. 273) öz yeterliği etkileyen unsurları; yaşantı ve bu yaşantının sonucu, dolaylı yaşantı, sembolik model ve psikolojik durum olmak üzere dört başlık olarak ele almıştır. Bandura'ya (1995) göre de öz yeterliği besleyen dört kaynak vardır. Bunlar:

- Performans başarıları
- Dolaylı deneyimler
- Sözel ikna
- Duygusal durumdur.

Bandura (1995, 1997), öz yeterlik üzerinde etkili olan bu kaynaklardan en önemlisinin performans başarıları olduğunu belirtmektedir. Bireyin yaşantılarını doğrudan etkileyen bu kaynağa göre, bireyin herhangi bir yaşantısı olumlu geçiyse bu olumlu yaşantı bireyin öz yeterlik algısını da artıracaktır. İnsanların, farklı kişilerin yaşantılarından yola çıkarak kendi başarıları hakkında karar vermelerini sağlayan kaynak ise dolaylı deneyimlerdir. Diğer insanların deneyimleri, performans başarıları kadar doğrudan bir etkiye sahip olmasa da bireylerin öz yeterlik algısının olumlu veya olumsuz etkilenmesinde önemli bir etkiye sahiptir. Bireyin çevresinden aldığı dönütler de öz yeterlik algısını etkileyen unsurlardan biridir. Sözel ikna olarak karşımıza çıkan bu kaynağa göre bireyin yaptığı veya yapacağı işi başarıyla tamamlayabileceğine dair bildirimler alması ve bu bildirimlerin inandırıcı olması onun öz yeterlik algısını artırmaktadır. Sonuncu kaynak olan duygusal duruma göre de bireyin stres, korku, kaygı, beklenti, ümit gibi duygusal durumları onun öz yeterlik algısının artması veya azalmasında etkilidir. Sayılan bu kaynaklardan farklı olarak öz yeterliği etkileyen farklı unsurlar da mevcuttur. Tschannen-Moran ve Woolfolk-Hoy'a (2001) göre bireyin toplum içindeki yeri, çevresi ve bilgi birikimi de öz yeterlik algısında etkili olan diğer unsurlardır.

Öz yeterlik algısının; öğrenme ve akademik başarıda etkisi olduğu (Bandura ve Locke, 2003; Liem, Lau ve Nie, 2008; Phan, 2011), bireylerin etkinlik seçimini ve bu etkinlik için harcayacağı çaba miktarını olumlu ya da olumsuz etkilediği (Schunk ve Zimmerman, 2007) bilinmektedir. Çünkü öz yeterlik algısı yüksek olan kişilerle öz yeterlik algısı düşük olan kişiler arasında belirgin farklar vardır. Bu farklar da bireyleri ve bireylerin deneyimlerini etkilemede büyük role sahiptir. Öz yeterlik algısı yüksek olan kişilerin özellikleri, onların gerçekleştirecekleri işlerde başarıya ulaşmalarını sağlarken öz yeterliği düşük olan bireylerde ise sahip olunan özellikler başarı karşısında engel oluşturmaktadır.

Korkmaz (2005, s. 211) tarafından yapılan karşılaştırmaya göre öz yeterliği yüksek olan bireyler; karmaşık olaylarla baş edebilir, herhangi bir problemin üstesinden gelebilir, çalışmalarında sabır gösterir, başarıya ulaşmak için kendine güvenir, eğitim ve iş hayatında başarılıdır. Öz yeterliği düşük olan bireyler ise; olaylarla baş edemez, umutsuzluğa kapılır ve mutsuzdur, herhangi bir problemin çözümü için kendini yeterli bulmaz, ilk denemeleri başarısızlıkla sonuçlanırsa tekrar denemekten kaçınır ve gayretlerinin sonuç üzerinde etkili olacağına inanmaz.

Yüksek öz yeterlik algısı, tüm bireyler için gerekli olduğu gibi öğretmenler için ise ayrı öneme sahip bir husustur. Çünkü öğretmenlerin öz yeterlik algıları onların hem mesleklerine bağlılıklarını, mesleklerine karşı tutum ve düşüncelerini hem de gerçekleştirdikleri eğitim-öğretim faaliyetlerini etkilemektedir (Caprara, Barbaranelli, Steca ve Malone, 2006; Demirel, 1993). Ayrıca yapılan araştırmalar göstermektedir ki öz yeterlikleri yüksek olan öğretmenler, öz yeterlikleri düşük olan öğretmenlere göre daha olumlu performans göstermektedir (Kiremit, 2006). Bu nedenle hem öğretmenlerin hem de geleceğin öğretmeni olan öğretmen adaylarının yüksek öz yeterlik algısına sahip olması büyük önem arz etmektedir (Özbay ve Kaldırım, 2015). Öğretmen adaylarının konuşma öz yeterlik algılarının yüksek olması; onların eğitim hayatlarında kendilerini daha iyi yetiştirme, başarılı olma ve kendilerini mesleklerine daha donanımlı hazırlama noktasında yardımcı olacağı gibi öğretmen olduktan sonra da mesleklerini daha iyi icra etmelerine katkı sağlayacaktır. Öğretmen adaylarının yüksek öz yeterliğe sahip olması gereken alanlardan biri konuşma becerisidir.

Okuma ve yazma etkinliklerinin başlangıç noktası olma özelliğinden dolayı Türkçe eğitiminin temeli olarak kabul edilen (Temizyürek, Erdem ve Temizkan, 2013) konuşma; dilin anlatma becerilerinin içinde yer alan ve bireylerin kendilerini ifade etmesini sağlayan ana araçtır (Yelok ve Sallabaş, 2009).

Zihinde başlayan ve düşüncelerin söz ile ifade edilmesiyle tamamlanan (Onan, 2013) konuşma; insanların günlük hayatta en fazla kullandıkları iletişim araçlarından biridir. Burley Allen'e (1995) göre insanlar bir günlük iletişim süreçlerinin %40'ını dinlemeye, %35'ini konuşmaya, %16'sını okumaya ve %9'unu yazmaya ayırmaktadır. Konuşmanın, dinlemeden sonra en fazla kullanılan iletişim aracı olması, konuşma becerisine ve konuşma eğitimine verilmesi gereken önemin ne kadar elzem olduğunu göstermektedir.

Konuşma becerisi insanların; iş birliği yapmalarına, uygun kelimelerle fikirlerini aktarmalarına, sorunlarını dile getirmelerine ve fikirlerini hızlı bir şekilde iletmelerine (Güneş, 2007) yardımcı olur. Kısacası konuşma becerisi duyguların, düşüncelerin ve isteklerin sesler yardımıyla ifade edilmesidir (Temizkan, 2009; Temizyürek, 2007).

Konuşma becerisinin, öğretmenlerin eğitim-öğretim faaliyetlerinde en çok yararlandıkları iletişim kanalı olmasından dolayı (Kurudayıoğlu, 2003), öğretmenlerin bu beceride yaşayacakları problemler iletişimin engellenmesine (Katrancı ve Melanlıoğlu, 2013; Ülper ve Bağcı, 2012) ve eğitim öğretim

faaliyetlerinin aksamasına veya sürecin niteliğinin düşmesine neden olacaktır. Bu nedenle öğretmen adaylarının yüksek öz yeterliğe sahip olmaları gerekmektedir. Çünkü konuşma becerisinin etkili kullanılabilmesinin gerekliliklerinden biri öz yeterlik algısıdır.

İnsanların sosyalleşme sürecinde ve eğitim hayatlarında çok önemli bir yeri olan konuşma, bireylerin saygınlığının ve toplum içindeki yerinin belirlenmesinde etkili olan bir beceridir (Er ve Demir, 2013). Ancak Doğan (2009), konuşma becerisinin geliştirilmesi amacıyla verilen eğitimin, Türkçe eğitiminde ihmal edilen konulardan biri olduğunu belirtmektedir.

Literatürde öğretmen adaylarının öz yeterlik algılarına ilişkin araştırmalara rastlanmaktadır. Bu araştırmalardan öğretmen adaylarının konuşma becerisi öz yeterlik algısına yönelik olanlarından tespit edilenleri şunlardır: Hayran (2020) çeşitli değişkenler açısından öğretmen adaylarının konuşma öz yeterliklerini, Katrancı (2014) öğretmen adaylarının konuşma becerisine yönelik öz yeterlik algılarını, Oğuz (2009) öğretmen adaylarının sözlü ve yazılı anlatım becerilerine ilişkin öz yeterlik algılarını incelemiştir. Ayrıca öğretmen adaylarının konuşma öz yeterlik algılarını belirlemek amacıyla yapılan ölçek geliştirme çalışmaları (Aydın, 2013; Çintaş Yıldız ve Yavuz, 2012; Katrancı ve Melanhoğlu, 2013; Özatahtalı ve Şahin, 2020) da mevcuttur. Öğretmen adaylarının öz yeterlik algılarına yönelik farklı alanlarda yapılan araştırmaların bazıları da Tekşan ve Çinpölat (2018), Özden (2018), Baki (2018), Biçer ve Alan (2017), İşcan ve Karagöz (2016), Akın (2016), Özbay ve Kaldırım (2015), Gömleksiz ve Serhatlıoğlu (2013), Kiremit (2006), Akkoyunlu, Orhan ve Umay (2005) şeklinde verilebilir.

Farklı bölümlerdeki öğretmen adaylarının konuşma veya diğer becerilerindeki öz yeterlik algılarına yönelik araştırmalar gerçekleştirilirken, öğretmen adaylarını bir bütün olarak gösteren ve farklı alanlarda eğitim alan bu öğretmen adaylarının konuşma öz yeterlik algılarını karşılaştıran araştırmaların sayısının çok olmadığı görülmektedir. Eğitim fakültelerinde yer alan ders içeriklerinin ve derslerin zamanla güncellenmesi daha güncel araştırmaların yapılmasını da gerekli kılmaktadır. Bu nedenle güncel ve farklı alanlarda eğitim gören öğretmen adaylarının konuşma öz yeterliklerini tespit etmek amacıyla bu araştırmaya ihtiyaç duyulmuştur. Araştırma sonuçlarının, farklı bölümlerdeki öğrencilerin konuşma öz yeterlik algılarını göstermesi ve karşılaştırma imkânı sunması yönüyle, öğrencilere verilen eğitime ve literatüre katkı sunacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın amacı

Araştırmada, öğretmen adaylarının konuşma öz yeterlik algılarının ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıda verilen sorulara cevap aranmıştır:

1. Öğretmen adaylarının konuşma öz yeterlik algıları ne düzeydedir?
2. Cinsiyet değişkeninin, öğretmen adaylarının konuşma öz yeterlik algılarındaki etkisi nedir?
3. Sınıf değişkeninin, öğretmen adaylarının konuşma öz yeterlik algılarındaki etkisi nedir?
4. Bölüm değişkeninin, öğretmen adaylarının konuşma öz yeterlik algılarındaki etkisi nedir?

Yöntem

Öğretmen adaylarının konuşma öz yeterlik algılarını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen bu araştırmada, nicel araştırma yöntemlerinden “kesitsel tarama modeli” kullanılmıştır. “Tarama araştırmalarında, geçmişte olan veya hâlâ devam eden bir durumun olduğu gibi betimlenmesi

amaçlanır.” (Karasar, 2008. s.77). “Kesitsel tarama modelinde ise araştırmalarda betimlenecek değişkenler bir seferde ölçüler ve veriler elde edilir.” (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz, Demirel, 2018, s. 186).

Evren ve örneklem

Araştırmanın evrenini Kilis 7 Aralık Üniversitesi Muallim Rıfat Eğitim Fakültesinde okuyan öğretmen adayları oluşturmaktadır. Örneklemi ise aynı Fakültenin 6 farklı programında eğitim alan 215 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Örneklem seçiminde “basit seçkisiz örnekleme yöntemi” kullanılmıştır. Örneklemde yer alan öğrencilerle ilgili bilgiler Tablo 1’de verilmiştir:

Tablo 1: Örneklemde Yer Alan Öğretmen Adaylarıyla İlgili Bilgiler

		<i>f</i>	%
Cinsiyet	Erkek	71	33.02
	Kız	144	66.97
	Toplam	215	100
Bölüm	Türkçe Öğretmenliği	46	21.39
	Sınıf Öğretmenliği	51	23.72
	Okul Öncesi Öğretmenliği	32	14.88
	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	38	17.67
	Fen Bilgisi Öğretmenliği	25	11.62
	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	23	10.69
	Toplam	215	100
Sınıf Düzeyi	1. Sınıf	70	32.55
	2. Sınıf	57	26.51
	3. Sınıf	37	17.20
	4. Sınıf	51	23.72
	Toplam	215	100

Veri toplama araçları ve verilerin toplanması

Çalışmada, öğretmen adaylarının konuşma öz yeterlik algılarını belirlemek amacıyla Katrancı ve Melanhoğlu’nun (2013) geliştirdiği “Öğretmen Adayları İçin Konuşma Öz-yeterlik Ölçeği” kullanılmıştır. Bu ölçek geçerlik ve güvenilirlik analizleri yapılarak beş alt boyut ve 25 madde şeklinde hazırlanmıştır. Ölçeğin bütününe ait Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı .92 olarak hesaplanmıştır (Katrancı ve Melanhoğlu, 2013). Bu araştırmada ise güvenilirlik katsayısı .91 olarak belirlenmiştir. Alanyazında, güvenilirlik katsayısı değerinin 0,70 ve üstü olması yeterli görülmektedir (McMillan & Schumacher, 2010). Bu nedenle araştırmada kullanılan ölçeğin uygun güvenilirlik katsayısına sahip

olduğu belirlenmiştir. Araştırmada kullanılan ölçek Google Formlar aracılığıyla örnekleme ulaştırılmış ve veriler toplanmıştır.

Verilerin analizi

Çalışmada kullanılan ölçek ile elde edilen verilerin analizinde SPSS 20.0 programı kullanılmıştır. Analizler yapılırken ilk olarak verilerin normallik dağılımını belirlemek amacıyla Skewness ve Kurtosis değerleri hesaplanmış ve bu değerlerin -1.50 ile + 1.50 aralığında olduğu tespit edilmiştir. Bu analizlere göre veriler normal dağıldığından parametrik testler kullanılmıştır. Öğretmen adaylarının konuşma öz yeterlik algı puanlarının hesaplanmasında aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri, bağımsız gruplar t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır.

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde öğretmen adaylarının konuşma öz yeterlik algı puanlarının aritmetik ortalamaları ve standart sapma değerleri verilmiş ayrıca konuşma öz yeterlik algısında cinsiyetin, sınıf düzeyinin ve bölümün etkisi tespit edilmeye çalışılmıştır.

Tablo 2. Öğretmen Adaylarının Konuşma Öz Yeterlik Algı Puanlarının Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Faktörler	$\bar{X}$	ss
Topluluk Önünde Konuşma	3.40	.76
Etkili Konuşma	3.94	.56
Konuşma Kurallarını Uygulama	4.00	.63
Konuşma İçeriğini Düzenleme	3.76	.65
Konuşmasını Değerlendirme	4.10	.64
Genel	3.79	.56

Tablo 2’de öğretmen adaylarının konuşma öz yeterlik algı puanlarının aritmetik ortalamaları verilmiştir. Buna göre konuşma öz yeterlik algıları ölçeğinin alt faktörlerinden “topluluk önünde konuşma”, “etkili konuşma” ve “konuşma içeriğini düzenleme” boyutlarının ortalamasının orta düzeyin üstünde; “konuşma kurallarını uygulama” ve “konuşmasını değerlendirme” boyutlarının ortalamasının ise yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. Bunlara bağlı olarak genel ortalamanın da orta düzeyin üstünde bulunduğu anlaşılmaktadır. Buna göre öğretmen adaylarının sahip olduğu konuşma öz yeterlik algıları olumludur.

Tablo 3. Öğretmen Adaylarının Cinsiyet Değişkenine Göre Konuşma Öz Yeterlik Algılarının T-Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	ss	t	p
Topluluk Önünde Konuşma	Erkek	71	3.47	.70	.972	.332
	Kız	144	3.37	.79		

Etkili Konuşma	Erkek	71	3.91	.57	.518	.605
	Kız	144	3.95	.56		
Konuşma Kurallarını Uygulama	Erkek	71	4.02	.73	.289	.773
	Kız	144	3.99	.58		
Konuşma İçeriğini Düzenleme	Erkek	71	3.84	.67	1.283	.201
	Kız	144	3.72	.63		
Konuşmasını Değerlendirme	Erkek	71	4.11	.67	.142	.887
	Kız	144	4.10	.62		
Toplam	Erkek	71	3.82	.06	.562	.575
	Kız	144	3.78	.04		

Tablo 3'te öğretmen adaylarının cinsiyet değişkenine göre konuşma öz yeterlik algılarına yönelik veriler yer almaktadır. Cinsiyet değişkenine göre öğretmen adaylarının konuşma öz yeterlik algılarında alt boyutlarda “topluluk önünde konuşma” ($t=.972$ $p>0.05$), “etkili konuşma” ($t=.518$ $p>0.05$), “konuşma kurallarını uygulama” ($t=.289$ $p>0.05$), “konuşma içeriğini düzenleme” ($t=1.283$ $p>0.05$), “konuşmasını değerlendirme” ($t=.142$ $p>0.05$) ve ölçek toplamında ($t=.562$ $p>0.05$) istatistiki açıdan anlamlı bir fark olmadığı ortaya çıkarılmıştır. Bu bulgular, öğretmen adaylarının konuşma öz yeterlik algılarında cinsiyetin belirleyici bir unsur olmadığını göstermektedir.

Tablo 4. Öğretmen Adaylarının Sınıf Değişkenine Göre Konuşma Öz Yeterlik Algılarının Varyans Analizi

	Sınıf	N	$\bar{X}$	SS	VK	KT	sd	KO	F	p	Fark
Topluluk Önünde Konuşma	1	70	3.35	.85	GA	6.421	3	2.140	3.798	.011	4-1,2,3
	2	57	3.27	.74	Gİ	118.924	211	.564			
	3	37	3.30	.71	T	125.346	214				
	4	51	3.71	.60							
Etkili Konuşma	1	70	3.95	.63	GA	1.218	3	.406	1.254	.291	
	2	57	3.85	.57	Gİ	68.279	211	.324			
	3	37	3.90	.57	T	69.497	214				
	4	51	4.05	.46							
Konuşma	1	70	4.02	.72	GA	2.734	3	.911	2.295	.079	

Kurallarını Uygulama	2	57	3.84	.61	Gİ	83.782	211	.397		
	3	37	3.98	.67	T	86.515	214			
	4	51	4.16	.45						
	1	70	3.73	.75	GA	2.158	3	.719	1.710	.166
Konuşma İçeriğini Düzenleme	2	57	3.69	.62	Gİ	88.756	211	.421		
	3	37	3.67	.52	T	90.914	214			
	4	51	3.93	.60						
	1	70	4.10	.67	GA	1.277	3	.426	1.037	.377
Konuşmasını Değerlendirme	2	57	4.01	.64	Gİ	86.635	211	.411		
	3	37	4.10	.63	T	87.912	214			
	4	51	4.22	.58						
	1	70	3.78	.660	GA	2.650	3	.883	2.826	.040
Toplam	2	57	3.68	.531	Gİ	65.934	211	.312		
	3	37	3.74	.523	T	68.548	214			
	4	51	3.98	.451						
	1	70	3.78	.660	GA	2.650	3	.883	2.826	.040

Öğretmen adaylarının sınıf değişkenine göre konuşma öz yeterlik algılarını tespit etmek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizinde ($F=2.826$ $p<0.05$) istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Tespit edilen bu farklılığın kaynağını bulmak amacıyla yapılan LSD testine göre farklılık; “4. sınıflar-2 ve 3. sınıflar” yönündedir. Ortaya çıkan bu sonuçlara göre konuşma öz yeterlik algılarına yönelik; 4. sınıfta okuyan öğretmen adayları, 2 ve 3. sınıflarda eğitim alan öğretmen adaylarından daha olumlu algıya sahiptir.

Ölçeğin alt boyutlarında konuşma öz yeterlik algılarını tespit etmek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizinde de “topluluk önünde konuşma” ($F=3.798$ $p<0.05$) alt boyutunda anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Farklılığın yönünü belirlemek için yapılan LSD testine göre farklılık; “4. sınıf -1, 2 ve 3. sınıflar” yönündedir. Ancak “etkili konuşma” ($F=1.254$ $p>0.05$), “konuşma kurallarını uygulama” ($F=2.295$ $p>0.05$), “konuşma içeriğini düzenleme” ($F=1.254$ $p>0.05$) ve “konuşmasını değerlendirme” ($F=1.037$ $p>0.05$) boyutlarında ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir.

Tablo 5. Öğretmen Adaylarının Bölüm Değişkenine Göre Konuşma Öz Yeterlik Algılarının Varyans Analizi

Bölüm	N	$\bar{X}$	SS	VK	KT	sd	KO	F	p	Fark
1	46	3.50	.861	GA	2.889	5	.578	.986	.427	-

Topluluk Önünde Konuşma	2	51	3.32	.765								
	3	32	3.41	.639	Gİ	122.456	209	.586				
	4	38	3.31	.649								
	5	25	3.29	.884	T	125.346	214					
	6	23	3.66	.760								
Etkili Konuşma	1	46	3.96	.615	GA	3.262	5	.652	2.059	.072	-	
	2	51	3.94	.527								
	3	32	3.92	.499	Gİ	66.235	209	.317				
	4	38	3.78	.586								
	5	25	3.89	.654	T	69.497	214					
	6	23	4.25	.454								
Konuşma Kurallarını Uygulama	1	46	4.10	.689	GA	5.826	5	1.165	3.018	.012	6-2,3,4,5	
	2	51	3.92	.561								
	3	32	4.01	.567	Gİ	80.689	209	.386				
	4	38	3.77	.566								
	5	25	3.97	.753	T	86.515	214					
	6	23	4.36	.604								
Konuşma İçeriğini Düzenleme	1	46	3.75	.714	GA	4.217	5	.843	2.033	.075	-	
	2	51	3.76	.557								
	3	32	3.77	.639	Gİ	86.697	209	.415				
	4	38	3.51	.585								
	5	25	3.87	.641	T	90.914	214					
	6	23	4.03	.766								
Konuşmasını Değerlendirme	1	46	4.21	.614	GA	6.094	5	1.219	3.113	.010	6-2,4,5	
	2	51	4.01	.597								
	3	32	4.16	.622	Gİ	81.818	209	.391				

	4	38	3.89	.706							
	5	25	4.01	.604	T	87.912	214				
	6	23	4.47	.593							
Toplam	1	46	3.85	.616	GA	3.662	5	.732	2.358	.041	6-2,4,5
	2	51	3.74	.512							
	3	32	3.80	.500	Gİ	64.921	209	.311			
	4	38	3.62	.509							
	5	25	3.75	.652	T	68.584	214				
	6	23	4.10	.565							

“Bölüm: 1= Türkçe öğretmenliği, 2= Sınıf öğretmenliği, 3= Okul öncesi öğretmenliği, 4= Sosyal bilgiler öğretmenliği, 5= Fen bilgisi öğretmenliği, 6=Rehberlik ve psikolojik danışmanlık”

Öğretmen adaylarının bölüm değişkenine göre konuşma öz yeterlik algılarını tespit etmek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizinde ($F=2.358$ $p<0.05$) istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Tespit edilen bu farklılığın kaynağını bulmak amacıyla yapılan LSD testine göre farklılık; “rehberlik ve psikolojik danışmanlık-sınıf öğretmenliği, sosyal bilgiler öğretmenliği ve fen bilgisi öğretmenliği” yönündedir. Elde edilen bu verilere dayanarak konuşma öz yeterlik algılarına yönelik; psikolojik danışmanlık ve rehberlik bölümünde eğitim alan öğretmen adaylarının; sınıf öğretmenliği, sosyal bilgiler öğretmenliği ve fen bilgisi öğretmenliği bölümlerinde eğitim alan öğretmen adaylarından daha yüksek olumlu algıya sahip olduklarını söylemek mümkündür.

Ölçeğin alt boyutlarında konuşma öz yeterlik algılarını tespit etmek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizinde de “konuşma kurallarını uygulama” ($F=3.018$ $p<0.05$) ve “konuşmasını değerlendirme” ($F=3.113$ $p<0.05$) boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Yönünü belirlemek amacıyla yapılan LSD testine göre farklılık, konuşma kurallarını uygulama alt boyutunda “rehberlik ve psikolojik danışmanlık -sınıf, okul öncesi, sosyal bilgiler ve fen bilgisi öğretmenliği”; konuşmasını değerlendirme alt boyutunda ise “rehberlik ve psikolojik danışmanlık -sınıf, sosyal bilgiler ve fen bilgisi öğretmenliği” yönündedir. Ancak “topluluk önünde konuşma” ($F=.986$ $p>0.05$), “etkili konuşma” ($F=2.059$ $p>0.05$) ve “konuşma içeriğini düzenleme” ($F=2.033$ $p>0.05$) alt boyutlarında ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir.

Sonuç ve tartışma

Konuşma becerisi, öğretmenlerin meslek hayatlarından en fazla kullandıkları becerilerden biridir. Öğretmen adaylarının sahip olduğu konuşma öz yeterlik algıları, onların gelecekte mesleklerinde verimli olmalarında etki edecek bir güce sahiptir. Öğretmen adaylarının konuşma öz yeterlik algılarını belirlemek amacıyla hazırlanan bu araştırmada, nicel araştırma yöntemlerinden “kesitsel tarama modeli” kullanılmıştır. Çalışmada verilerin toplanması amacıyla Katrancı ve Melanhoğlu (2013) tarafından geliştirilen “Öğretmen Adayları İçin Konuşma Öz-yeterlik Ölçeği” kullanılmıştır.

Araştırma kapsamında ilk olarak öğretmen adaylarının konuşma öz yeterlik algı puanlarının aritmetik ortalamaları hesaplanmıştır. Ölçeğin alt boyutlarının aritmetik ortalamalarına bakıldığında, en yüksek aritmetik ortalamaya sahip alt boyutun konuşması değerlendirme olduğu görülmüştür. Bununla birlikte hem diğer boyutlar hem de genel aritmetik ortalama incelendiğinde de öğretmen adaylarının konuşma öz yeterlik algısının orta düzeyin üstünde olduğu görülmüştür. Literatür incelendiğinde benzer ve farklı sonuçlara rastlamak mümkündür. Katrancı (2014) tarafından yapılan araştırmada öğretmen adaylarının yüksek konuşma öz yeterlik algısına sahip oldukları, Ürün Karahan (2015) tarafından yapılan araştırmada da orta düzeyde öz yeterlik algısına sahip oldukları tespit edilmiştir. Özden (2018), Başaran ve Erdem (2009) tarafından yapılan araştırmalarda da aday öğretmenlerin konuşmayla ilgili olumlu öz yeterliğe ve tutuma sahip oldukları tespit edilmiştir. Ancak Oğuz (2009) tarafından yapılan araştırmada, öğretmen adayların önemli bir kısmının konuşma öz yeterlik algılarının düşük olduğu tespit edilmiştir. Akkaya (2012) ve Arslan (2012) tarafından gerçekleştirilen araştırmalarda da aday öğretmenlerin çeşitli nedenlerden dolayı konuşma becerisinde sorun yaşadıkları ve topluluk önünde veya bire bir konuşmalar gerçekleştirmek istemedikleri belirlenmiştir. İşcan ve Karagöz (2016) araştırmalarında, öğrencilerin konuşma sorunları yaşamada etkili olan unsurları; öğrencilerin kendilerini yetersiz hissetmeleri, özgüven eksikliği yaşamaları ve konuşma pratiği yapmamaları olarak vermişlerdir. Erdoğan (2018) da çalışmasında öğrencilerin iletişim sorunları yaşamalarının temelinde okul deneyimi eksikliğinin önemli bir rolü olduğunu belirtmiştir.

Cinsiyet değişkeninin öğretmen adaylarının konuşma öz yeterlik algısındaki etkisini belirlemek amacıyla yapılan analiz sonucunda cinsiyetin, konuşma öz yeterlikleri üzerinde herhangi bir etkiye sahip olmadığı ortaya çıkmıştır. Bu veriler, öğretmen adaylarının konuşma öz yeterlik algılarında erkek ya da kız olmalarının herhangi bir etkisinin olmadığını göstermektedir. Literatürde de benzer sonuçlara rastlamak mümkündür. Baki (2018), Özden (2018), Harmandar Demirel vd. (2017), Akın (2016), Yelok ve Sallabaş (2009) tarafından yapılan araştırmalarda da cinsiyet değişkeninin konuşma öz yeterliği üzerinde bir etkiye sahip olmadığı tespit edilmiştir. Ancak cinsiyetin konuşma öz yeterliği üzerinde etkili olduğu sonucuna varan araştırmalar da mevcuttur. Hayran (2020), Bozpolat (2017), Ürün Karahan (2015) ve Katrancı (2014) çalışmalarında, cinsiyetin konuşma öz yeterlik algısında belirleyici bir unsur olduğunu ortaya çıkarmıştır.

Sınıf değişkeninin konuşma öz yeterlik algısı üzerindeki etkisini tespit etmek amacıyla gerçekleştirilen analizler ışığında, istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Farklılığın yönünü tespit etmek için testler yapılmış ve farklılığın 4. sınıf -2 ve 3. sınıflar yönünde olduğu ortaya çıkarılmıştır. Elde edilen bu bulgulara göre, 4. sınıfta eğitim gören öğretmen adaylarının 2 ve 3. sınıflarda eğitim gören öğretmen adaylarına göre daha yüksek konuşma öz yeterlik algısına sahip oldukları söylenebilir. Ölçeğin alt boyutları için yapılan analizlerde de topluluk önünde konuşma boyutunda anlamlı bir farklılık vardır. Farklılık 4. sınıf -1, 2 ve 3. sınıflar yönündedir. Bu bulgulara göre de 4. sınıfta okuyan adaylar, diğer sınıf düzeylerindeki adaya göre daha olumlu topluluk önünde konuşma öz yeterlik algısına sahiptir. Literatürdeki araştırmalar incelendiğinde benzer ve farklı sonuçların ortaya çıktığı görülmektedir. Ürün Karahan (2015) da araştırmasında, sınıf düzeyinin konuşma öz yeterlik algısında etkili olduğunu ve üst sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin daha yüksek öz yeterliğe sahip olduklarını tespit etmiştir. Ancak Özden (2018), Başaran ve Erdem (2009) ve Katrancı (2014) araştırmalarında, sınıf değişkeninin konuşma öz yeterlik algısında bir etkiye sahip olmadığını tespit etmişlerdir.

Bölüm değişkeninin, öğretmen adaylarının konuşma öz yeterlik algılarında farklılığa sebep olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan analizler sonucunda, istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Yönünü belirlemek amacıyla yapılan teste göre farklılık; "rehberlik ve psikolojik

danışmanlık- sınıf, sosyal bilgiler ve fen bilgisi öğretmenliği” yönündedir. Ölçeğin alt boyutlarında konuşma öz yeterlik algılarını tespit etmek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizinde de “konuşma kurallarını uygulama” ve “konuşmasını değerlendirme” boyutlarında anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Farklılık; konuşma kurallarını uygulama alt boyutunda “rehberlik ve psikolojik danışmanlık -sınıf, okul öncesi, sosyal bilgiler ve fen bilgisi öğretmenliği” yönünde; konuşmasını değerlendirme alt boyutunda ise “rehberlik ve psikolojik danışmanlık -sınıf, sosyal bilgiler ve fen bilgisi öğretmenliği” yönündedir. Literatürdeki araştırmalarda da benzer ve farklı sonuçlarla karşılaşılmaktadır. Hayran (2020) ve Bozpolat (2017) tarafından yapılan araştırmalarda da bölüm değişkeninin, konuşma öz yeterlik algısı üzerinde etkisinin olduğu ortaya çıkarılmıştır. Ancak Baki (2018), Başaran ve Erdem’in (2009) yapmış olduğu araştırmalarda, öğretmen adaylarının eğitim gördükleri bölümlerin konuşma öz yeterliği üzerinde bir etkiye sahip olmadığı ortaya çıkarılmıştır.

Öğretmen adaylarının konuşma öz yeterlik algılarını tespit etmek amacıyla yapılan bu araştırmada, öğrencilerin genel anlamda orta düzeyin üstünde konuşma öz yeterlik algısına sahip oldukları, cinsiyet değişkeninin konuşma öz yeterlik algısında bir etkiye sahip olmadığı ancak sınıf düzeyi ve bölüm değişkenlerinin konuşma öz yeterlik algısında belirleyici bir etkiye sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Sınıf düzeyinin artmasıyla konuşma öz yeterlik algısının artması beklenen bir sonuçtur. Fakat eğitim görülen bölüme göre konuşma öz yeterlik algısının değişmesi, bazı bölümlerdeki öğrencilerin daha düşük öz yeterlik algısına sahip olmaları istenen bir durum değildir. Öğretmen adaylarının yüksek öz yeterlik algısına sahip olmaları gerektiği gerçeğinden hareketle, eğitim öğretim hayatları sürecinde öğretmen adaylarının konuşma öz yeterliğini yükseltecek etkinliklere yer verilmesi gerekmektedir. Ayrıca bu araştırma dar kapsamlı evren ve örnekleme gerçekleştirilmiştir. Araştırmacılar, daha geniş evren ve örneklemedeki öğretmen adaylarının konuşma öz yeterlik algılarını tespit edebilme noktasında çalışmalar yapmaları için teşvik edilmelidir.

Kaynakça

- Akın, E. (2016). Türkçe öğretmen adaylarının konuşma öz yeterliliklerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (Siirt Üniversitesi örneği). *Route Educational and Social Science Journal*, 3(1), 75-90.
- Akkaya, A. (2012). Öğretmen adaylarının konuşma sorunlarına ilişkin görüşleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(20), 405-420.
- Akkoyunlu, B., Orhan, F. ve Umay, A. (2005). Bilgisayar öğretmenleri için “bilgisayar öğretmenliği öz-yeterlik ölçeği” geliştirme çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (29), 1-8.
- Arslan, A. (2012). Üniversite öğrencilerinin “topluluk karşısında konuşma” ile ilgili çeşitli görüşleri (Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi örneği). *Turkish Studies*, 7(3), 221-231.
- Aydın, İ. S. (2013). Öğretmen Adaylarının Konuşma Öz Yeterliklerine İlişkin Ölçek Geliştirme Çalışması. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, (14), 33-46.
- Baki, Y. (2018). Türkçe öğretmeni adaylarının konuşma öz yeterlikleri ve iletişim becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Turkish Studies*, 13(19), 213-233. doi:10.7827/TurkishStudies.13949
- Bandura, A. (1989). Human agency in social cognitive theory. *Am Psychol*, 44(9), 1175-1184.
- Bandura, A. (Ed.). (1994). Self-efficacy. *Encyclopedia of human behavior* (4. bs.). New York: Academic Press.
- Bandura, A. (1995). Self-efficacy in changing societies. New York: Cambridge University Press.
- Bandura, A. (1997). Self efficacy: The exercise of control. New York: Freeman.

- Bandura, A. (2005). The primacy of self-regulation in health promotion. *Applied Psychology: An International Review*, 54(2), 245-254.
- Bandura, A. ve Locke, E. A. (2003). Negative self-efficacy and goal effects revisited. *Journal of Applied Psychology*, 88(1), 87-99.
- Başaran, M. ve Erdem, İ. (2009). Öğretmen adaylarının güzel konuşma becerisi ile ilgili görüşleri üzerine bir araştırma. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(3), 743-754.
- Biçer, N. ve Alan, Y. (2017). Türkçe öğretmeni adaylarının kitap okuma alışkanlıklarının genel öz yeterlikleri üzerindeki etkisi. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(1), 100-116.
- Bozpolat, E. (2017). An investigation of the variables predicting faculty of education students' speaking anxiety through ordinal logistic regression analysis. *Journal of Education and Learning*, 6(1), 27-40. doi:10.5539/jel.v6n1p27
- Burley Allen, M. (1995). *Listening the forgotten skill* (2. bs.). New York: John Wileyand Sons Date.
- Caprara, G. V., Barbaranelli, C., Steca, P. ve Malone, P. S. (2006). Teachers' selfefficacy beliefs as determinants of job satisfaction and students' academic achievement: A study at the school level. *Journal of School Psychology*, 44(6), 473-490.
- Çintaş Yıldız, D. ve Yavuz, M. (2012). Etkili konuşma ölçeği: Bir ölçek geliştirme çalışması. *Turkish Studies*, 7(2), 319-334.
- Demirel, Ö. (1993). *Genel öğretim yöntemleri* (11. bs.). Ankara: Usem Yayınları.
- Doğan, Y. (2009). Konuşma becerisinin geliştirilmesine yönelik etkinlik önerileri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(1), 185-204.
- Er, O. ve Demir, Ö. (2013). Konuşma becerisinin Türkçe öğretmenleri tarafından kullanılabilirliğine ilişkin Türkçe öğretmeni adaylarının görüşlerinin incelenmesi. *Turkish Studies*, 8(1), 1417-1436. doi:10.7827/TurkishStudies.3696
- Erdoğan, Ö. (2018). Üniversite öğrencilerinde topluluk önünde konuşma kaygısının nedenleri ve geliştirilen baş etme mekanizmaları. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, (47), 351-367.
- Gömlüksiz, M. N. ve Serhatlıoğlu, B. (2013). Okul öncesi öğretmenlerinin öz-yeterlik inançlarına ilişkin görüşleri. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(7), 201-221.
- Güneş, F. (2007). *Türkçe öğretimi ve zihinsel yapılandırma*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Harmandar Demirel, D., Serdar, E., Uludere, E. ve Karakaş, Z. (2017). Beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının konuşma kaygıları. *Journal of International Social Research*, 10(50), 510-516. doi:10.17719/jisr.2017.1684
- Hayran, Z. (2020). Examining the speaking self-efficacy of pre-service teachers concerning different variables. *Eurasian Journal of Educational Research*, (90), 1-18.
- İşcan, A. ve Karagöz, B. (2016). Türkçe öğretmeni adaylarının konuşma kaygılarının incelenmesi (Gaziosmanpaşa Üniversitesi örneği). *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(3), 193-206.
- Jinks, J. ve Morgan, V. (1999). Children's perceived academic self-efficacy: An inventory scale. *The Clearing House*, 72(4), 224-230.
- Katranacı, M. (2014). Öğretmen adaylarının konuşma becerisine yönelik öz yeterlik algıları. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 174-195. doi:10.14686/BUEFAD.201428177
- Katranacı, M. ve Melanlıoğlu, D. (2013). Öğretmen adaylarına yönelik konuşma öz yeterlik ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6(6), 651-665. doi:10.9761/JASSS1407
- Kiremit, H. (2006). Fen bilgisi öğretmenliği öğrencilerinin biyoloji ile ilgili öz- yeterlik inançlarının karşılaştırılması. (Yayımlanmamış doktora tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

- Korkmaz, İ. (2005). Sosyal öğrenme kuramı. B. Yeşilyaprak (Ed.), Gelişim ve öğrenme psikolojisi içinde (9. bs.). Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Kurudayıoğlu, M. (2003). Konuşma eğitimi ve konuşma becerisini geliştirmeye yönelik etkinlikler. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (13), 287-309.
- Liem, A. D., Lau, S. ve Nie, Y. (2008). The role of self-efficacy, task value, and achievement goals in predicting learning strategies, task disengagement, peer relationship, and achievement outcome. *Contemporary Educational Psychology*, (33), 486-512.
- Linnenbrink, A. E. ve Pintrich, R. P. (2003). The role of self efficacy beliefs in student engagement and learning in the classroom. *Reading&Writing Quartely*, (19), 119-137.
- Oğuz, A. (2009). Öğretmen adaylarının sözlü ve yazılı anlatım becerilerine ilişkin öz yeterlik algıları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(30), 18-42.
- Onan, B. (2013). Dil eğitiminin temel kavramları (2. bs.). Ankara: Nobel.
- Özbay, M. ve Kaldırım, A. (2015). Okuma çemberi tekniğinin öğretmen adaylarının eleştirel okuma öz yeterlik algılarına etkisi. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 3(2), 222-234.
- Özden, M. (2018). Türkçe eğitimi lisans öğrencilerinin konuşma becerisi öz yeterlikleri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7(3), 1917-1930.
- Öztahtalı, İ. ve Şahin, E. (2020). Etkili konuşma özyeterlik algı ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlilik ve güvenirlik çalışması. *Turkish Studies*, 15(1), 565-582. doi:10.29228/TurkishStudies.39967
- Phan, H. P. (2011). Interrelations between self-efficacy and learning approaches: A developmental approach. *Educational Psychology*, 31(2), 225-246.
- Schunk, D. H. ve Zimmerman, B. J. (2007). Influencing children's self-efficacy and self-regulation of reading and writing through modeling. *Reading & Writing Quarterly*, (23), 7-25.
- Şahin, A. E. (2004). Öğretmen yeterliklerinin belirlenmesi. *Bilim ve Akıl Aydınlığında Eğitim*, (58), 58-62.
- TDK. (2011). *Türkçe Sözlük* (11. bs.). Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Tekşan, K. ve Çinpolat, E. (2018). Öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumları ve konuşma öz yeterlik algıları. *Turkish Studies*, 13(11), 1219-1236. doi:10.7827/TurkishStudies.13400
- Temizkan, M. (2009). Akran değerlendirmenin konuşma becerisinin geliştirilmesi üzerindeki etkisi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(12), 90-112.
- Temizyürek, F. (2007). İlköğretim ikinci kademedeki konuşma becerisinin geliştirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 40(2), 113-131.
- Temizyürek, F., Erdem, İ. ve Temizkan, M. (2013). Konuşma eğitimi (4. bs.). Ankara: Pegem Akademi.
- Tschannen-Moran, M. ve Woolfolk-Hoy, A. (2001). Teacher efficacy: Capturing an elusive construct. *Teaching and Teacher Education*, 17(7), 217-226.
- Tuckman, B. W. (1992). *Educational psychology: From theory to application*. New York: Harcourt Brace Jovanovich.
- Ülper, H. ve Bağcı, H. (2012). Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine dönük öz yeterlik algıları. *Turkish Studies*, 7(2), 1115-1131. doi:10.7827/TurkishStudies.3039
- Ürün Karahan, B. (2015). Türkçe öğretmen adaylarının konuşma eğitimine yönelik tutumları (Kars ili örneği). *E – Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 38-45.
- Yelok, V. S. ve Sallabaş, M. E. (2009). Öğretmen adaylarının sözlü anlatım dersine ve sözlü anlatıma yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(3), 581-606.